

Čís. 129.

Soud garnisony (§ 68 j. n.) platí jen pro dobu míru a nikdy neplatí pro záložníky, povoláné na čas k činné službě vojenské.

Posledním společným bydlíštěm manželů, z nichž muž byl za války jako záložník povolán k činné službě vojenské, jest po rozumu § 76 j. n. jich poslední společné bydlíště před povoláním manžela k činné službě válečné.

(Rozh. ze dne 8. dubna 1919, R II 41/19.)

Žalobce uzavřel se žalovanou dne 31. prosince 1911 ve Zločově, kdež pak manželé až do války žili, sňatek. Když vypukla válka, povolán byl žalobce dne 1. srpna 1914 jako záložník ke kadru zeměbranceckého pluku č. 35 ve Zločově, jenž dne 14. srpna 1914 přeložen byl do Munkáče v Uhrách. Kolem 26. srpna 1914 odvezl si žalobce žalovanou ze Lvova, kamž se byla utekla, do Munkáče. Po té byl žalobce následkem vojenských příkazů ve vojenské službě zaměstnán ještě v různých jiných místech, kamž byl kadr pluku za války přeložen a kamž ho manželka obvykle následovala. Od 20. listopadu 1915 žila žalovaná na přání žalobce ve Šternberku. Žalobce sám přišel dne 3. prosince 1915 do Šternberku, když kadr pluku sem byl přeložen, a manželé zůstali až do počátku 1916 pohromadě. Nyní podal žalobce, jsa stále ještě ve službě vojenské, u krajského soudu v Olomouci na žalovanou žalobu o rozvod od stolu a lože, proti níž vznesla žalovaná námitku nepřislušnosti, tvrdíc, že Šternberk nebyl posledním společným bydlíštěm manželů, poněvadž se tam zdržovali pouze přechodně a nikoli trvale v úmyslu, v místě tom zůstat. — Soud první stolice zamítl žalobu pro nepřislušnost. Důvody: Podle § 76 j. n. náleží žaloby o rozvod manželství před soud, v jehož obvodu měli manželé své poslední společné bydlíště. Sluší proto zkoumati, kde bylo poslední společné bydlíště manželů. Jelikož obě strany srovnale udaly, že byl žalobce v Zločově, kde manželé až do vypuknutí války společně bydleli, na počátku války jako záložník k vojenské službě povolán a že se manželé od 4. prosince 1915 až do počátku dubna 1916 ve Šternberku zdržovali, dlužno rozřešiti otázku, zdali platí pro žalovaného stran soudu místo garnisony po rozumu § 68 j. n. čili nic. Na žalobce jako záložníka neplatí soud garnisony (§ 68 j. n.). Vůbec lze zásady § 68 j. n., dle které pro vojenskou osobu povolanou k činné službě vojenské nastupuje soud místa garnisony na místo obecného soudu, užiti toliko v míru, poněvadž mobilisací všeho vojska pojem garnisony ve smyslu § 68 j. n. odpadl, jsa v odporu s pojmem všeobecné mobilisace. Soud garnisony platí pouze pro vojíny, již jsou v činné trvalé službě vojenské, nikoli však pro záložníky, kteří byli jen následkem války po čas války povoláni ke konání služby vojenské. Po vypuknutí války byl pobyt žalobcův na různých místech přechodní, závislý jediné na ohledech vojenských. Z těchto příčin dlužno vyřknouti, že za poslední společné bydlíště manželů nelze považovati Šternberk, nýbrž jejich poslední společné bydlíště před vypuknutím války, totiž Zločov. Dle toho jest námitka nepřislušnosti plně odůvodněna. — Rekursní soud (vrchní zemský

soud v Brně) zamítl námitku místní nepříslušnosti soudu. Důvody: jest sice pravda, že pro žalovaného, jenž není osobou vojska, válečného loďstva neb zemské obrany, v činné službě jsoucí, nýbrž pouze osobou civilní, která byla k válečné službě povolána z poměru záložního, není rozhodným soud garnisony dle § 68 j. n. Jest proto zbytečno zkoumati, zda žalobce byl ve Šternberku v garnisoně čili nic. Zde záleží na tom, měly-li sporné strany v řečeném, k obvodu krajského soudu olomouckého patřícím místě své poslední společné bydliště (§ 76 j. n.) či nikoliv. K otázce té sluší přisvědčiti. Jest zjištěno, že strany, jež až do vypuknutí války bydlely společně ve Zločově, během války svůj byt tam trvale opustily, že žalobce šel za pobytem svého mobilisovaného oddílu vojenského na různá místa, z části sám bez manželky, z části s manželkou, která na přání jeho za ním do dočasného místa pobytu docházela, že se odebrala již dne 20. listopadu 1915 do Šternberka, kamž se žalovaný dne 3. prosince 1915 se svým kadrem dostavil a kdež manželé v době od 4. prosince 1915 až do počátku dubna 1916 ve společné domácnosti žili, až žalobce, jenž se od své manželky odloučil, počátkem května 1916 se svým vojenským oddílem přesídlil do Frýdku, kdežto žalovaná zůstala nadále, a to až do srpna 1917, tedy ještě déle než rok ve Šternberku. Uvážili-li se, že sporné strany žily ve Šternberku se svým dítětem a že zde měly domácnost se služkou, není pochybnosti, že tam měly své bydliště, které bylo v době od 4. prosince 1915 do dubna 1916 společným. Ježto od té doby již spolu nebydlejí, dlužno toto považovati za jejich poslední bydliště po rozumu § 76 j. n. Žalovaná má za to, že za poslední společné bydliště sporných stran považovati sluší Zločov, kde bydlely před vypuknutím války, kam při odjezdu zase vrátiti se zamýšlely a kam se ona také skutečně ze Šternberka vrátila. Tomu však není tak, ježto se strany svého bytu tamtéž svého času definitivně vzdaly, i nábytek tam zanechaly jen do září 1917, tedy ani do podání žaloby (4. října 1917), tím tudíž projevily, že nemají úmyslu již se tam vrátiti, a ježto vedly mezi tím společnou domácnost ve Šternberku. Bylo dle toho usnesení soudu prvního změnití a námitku nepříslušnosti zamítnouti.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu žalované a obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Rekursní soud zavrhl námitku nepříslušnosti dovolávaného soudu žalovanou stranou vznesenou proto, poněvadž pokládal Šternberk za poslední společné bydliště proucíh se manželů. Dovolacímu rekursu žalované strany, tento právní názor potírajícímu nelze upřítí oprávnění. Společné bydliště manželů řídí se ve smyslu ustanovení § 92 obč. zák., předpisujícího, že manželka jest povinna následovati svého manžela do jeho bydliště, vůlí manželovou, ale tato jeho vůle musí směřovati k tomu, by pobyt v místě jím zvoleném byl trvalý. Z doznaného oběma spornými stranami děje skutkového vyplývá, že žalobce, stanoviv město Šternberk za místo pobytu pro sebe a svou rodinu, takovéto vůle neměl; neboť zvolil si město Šternberk právě tak, jako před tím jiná místa svého dočasného pobytu, vždy dle svých služebních poměrů, které ho jako osobu vojenskou, teprve na počátku války činnou službu vojenskou nastoupivší,

poutaly pokaždé na nějaký čas na určité místo, v němž konal vojenská služba u svého oddílu. Poněvadž místo garnisony žalobcovy ve smyslu § 68 j. n. nelze, jak rekursní soud správně uvádí, považovati za bydliště jeho, dlužno otázku, zdali Šternberk byl společným bydlištěm žalobcovým a jeho manželky, posuzovati jen na základě ustanovení § 66 j. n. A tu vzhledem k tomu, že žalobce ve Šternberku sloužil pouze nějaký čas jako reservista, nelze z té okolnosti, že si tam najal soukromý byt, v němž bydlela žalovaná jako jeho manželka s jejich dítětem, a že si tam najali posluhovačku, ještě usuzovati na to, že žalobce tím projevil též úmysl trvale se tam zdržovati. Účel jeho dočasného pobytu ve Šternberku byl ryze vojenský a on se také ze Šternberku odstěhoval, pobýv. tam od 4. prosince 1915 do počátku května 1916, ihned, jakmile jeho vojenský oddíl byl přeložen do Frýdku. Tím jest zjištěno, že není tu podmínek § 66 j. n. pro názor, by mohl býti Šternberk považován za společné bydliště manželů, a poněvadž oni od této doby spolu více nebydlí, nelze pokládati Šternberk za poslední společné jejich bydliště dle § 76 j. n. Okolnost, že sporné strany dle svého doznání svůj společný byt ve Zlouchově během války trvale opustily, jest nerozhodna, má jen ten význam, že od té doby, zdržující se pouze dočasně po sobě v několika garnisonních místech (§ 67 j. n.), neměly žádného bydliště ve smyslu § 66 j. n. Proto bylo odůvodněnému dovolacímu rekursu vyhověno a obnoveno usnesení soudu první instance.

Čís. 130. J

Nedostatečné zastavení vozu elektrické pouliční dráhy v řádné stanici jest příhodou v dopravě. — Spoluzavinění cestujícího na úraze z důvodu, že před úplným zastavením vozu sestupoval na stupátko.

(Rozh. ze dne 9. dubna 1919, Rv I 162/19.)

Žalobkyně, která, jedouc elektrickou drahou, chtěla vystoupiti v jisté přestupní stanici, odebrala se na kraj zadní plošiny vozu a, sestoupivši jednou nohou na stupeň, čekala, až vůz se zastaví. Tento, přiblíživ se ke stanici, zmírnil sice rychlost, nezastavil však úplně, nýbrž právě v okamžiku, když žalobkyně očekávala, že se zastaví, rozjel se zase rychleji. Poněvadž žalobkyně při tom s vozu vypadla a zranila se, žalovala podnik dráhy na náhradu škody. — Oba nižší soudové (obchodní soud a vrchní zemský soud v Praze) rozhodli, že nárok žalobní jest co do důvodu polovicí po právu. Uznali, že nezastavení se vozu ve stanici, ve které má zastaviti každý vůz elektrické dráhy, jest úchylnou od pravidelného provozu, ba i odchylkou od platných předpisů dopravních a tudíž příhodou v dopravě dle § 1 zák. o ruč. žel.; poněvadž pak žalobkyně následkem této nepravidelnosti s vozu vypadla a se zranila a úraz její jest tedy v příčinné souvislosti s příhodou v dopravě, platí tu domněnka o vině žalovaných podniků. Příhoda ta nebyla však po náhledu obou soudů jedinou příčinou úrazu; konkuruje s ní i zavinění žalobkyně, která zanedbala nutnou opatrnost tím, že během jízdy se nedržela v bezpečné vzdálenosti od okraje plošiny a nepřidržovala se dosti pevně tyče. Podle